

L144 Opfølgning på spørgsmål stillet af Fødevareudvalget

Til **Folketingets Fødevareudvalg**

Fra **Landbrug & Fødevarer**

Dato **6. maj 2010**

Landbrug & Fødevarer orienterede d. 5. maj 2010 mundtligt Fødevareudvalget om fondssystemet og besvarede spørgsmål fra udvalgsmedlemmerne. De anvendte plancher er her vedlagt som bilag. Udvalgssekretæren har efterfølgende anmodet om at udvalget også i skriftlig form tilsendes informationen om:

- I. **Fondenes samfundsmæssige værdi**
- II. **Fondsprocedurerne**
- III. **Administrationsomkostning - nu og hvis L144 vedtages**
- IV. **Bevilling til brancheorganisationerne**

I. **Fondenes samfundsmæssige værdi**

- *Bidrag til et konkurrencedygtigt erhverv - og dermed vækst > velstand > velfærd*

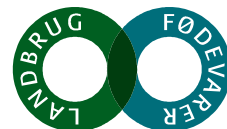
Aktuelt beskæftiges mere end 150.000 personer direkte eller indirekte indenfor landbrug, fødevareindustri og de landbrugs- og fødevareafhængige erhverv, hvilket samlet svarer til 8% af alle jobs i Danmark. I udkantsdanmark skaber erhvervet hvert 6. job og er dermed med til at sikre balance i Danmarks erhvervsstruktur.

Indtjeningen fra vareeksporten udgør i størrelsesordenen 120 mia. kr. årligt, svarende til 20 pct. af den samlede vareeksport.

Fødevareklyngen vurderes at være verdens bredeste, og intet sted i verden, er der investeret tilsvarende intenst i udviklingen. Udviklingen til det nuværende høje niveau skyldes årtiers fokusering herpå.

Produktions- og promilleafgiftsfondene blev i den nukendte form besluttet af fremsynede politikere helt tilbage i 1972 forud for Danmarks indtræden i EF.

Fondenes bidrag har haft stor betydning for udviklingen, og det vurderes, at det også fremadrettet er vitalt for styrkepositionen at bevare fondene som nu, hvor Danmarks landmænd i fællesskab samlet set alene af denne vej investerer mere end 0,5 mia. kr. årligt i > vækst - til gavn for konkurrenceevnen, og dermed som forudsætning for > velstand > velfærd bredt set.

Konkret fokuseres i fondene bl.a. på:

Fælles forskning og udvikling og effektiv formidling af viden.

Omkostningsniveauet i Danmark er generelt højere end de lande, vi konkurrerer med, så dansk landbrug må sikre sin position gennem forskning og udvikling. Omkring 250 mio. kr. af fondenes midler, svarende til 40%, bliver derfor hvert år bevilget til forskning og udvikling af produktionen. Der er ofte tale om anvendelsesorienterede projekter, hvor viden nyttiggøres. Arbejdet sker i tæt samarbejde mellem erhvervet og universiteterne. Den årlige samfundsmæssige gevinst alene af denne indsats skønnes at være 600 mio. kr.

Det har endvidere stor - om end ikke direkte kvantificerbar - samfundsøkonomisk betydning, at resultaterne for forsknings- og udviklingsprojekterne hurtigt bliver sat i arbejde gennem en effektiv vidensspredning. Fondsmidlerne bidrager i høj grad til en effektiv formidling af viden fra universiteterne.

Velfærd og sundhed - både for dyr og mennesker.

Gennem fondene bidrager de danske landmænd direkte til løbende indsats for dyrevelfærd, da en betydelig andel af fondenes midler anvendes til velfærdsinitiativer med fokus på reduktion af sygdomsforekomst og nedbringelse af dødelighed. Ofte er det fondene, der sikrer det økonomiske grundlag for at der bliver fundet løsninger på velfærdsproblemer.

Tilsvarende finansierer fondene aktiviteter til gavn for den humane sundhed, herunder bl.a. salmonellahandlingsplanerne, analyser af salts betydning i kost og analyser af eventuel korrelation mellem kød og kræft.

Hvis det nuværende fondssystem ikke var oprettet, ville en stor del af den samfundsmæssige nytte ikke være blevet skabt, da det pga. freerider problematikken ville være usandsynligt at produktionsafgifterne kunne have været indsamlet på et ukoordineret og helt frivilligt grundlag. Hvis fondslovgivningen ændres, så mistes fremadrettet en vigtig forudsætning for at udvikle erhvervets konkurrenceevne, og dermed bidrage til vækst > velstand > velfærd, ligesom flere aktiviteter må forventes at skulle overgå til statslig finansiering, f.eks. indsatserne for sygdomsbekæmpelse.

II. Fondsprocedurerne

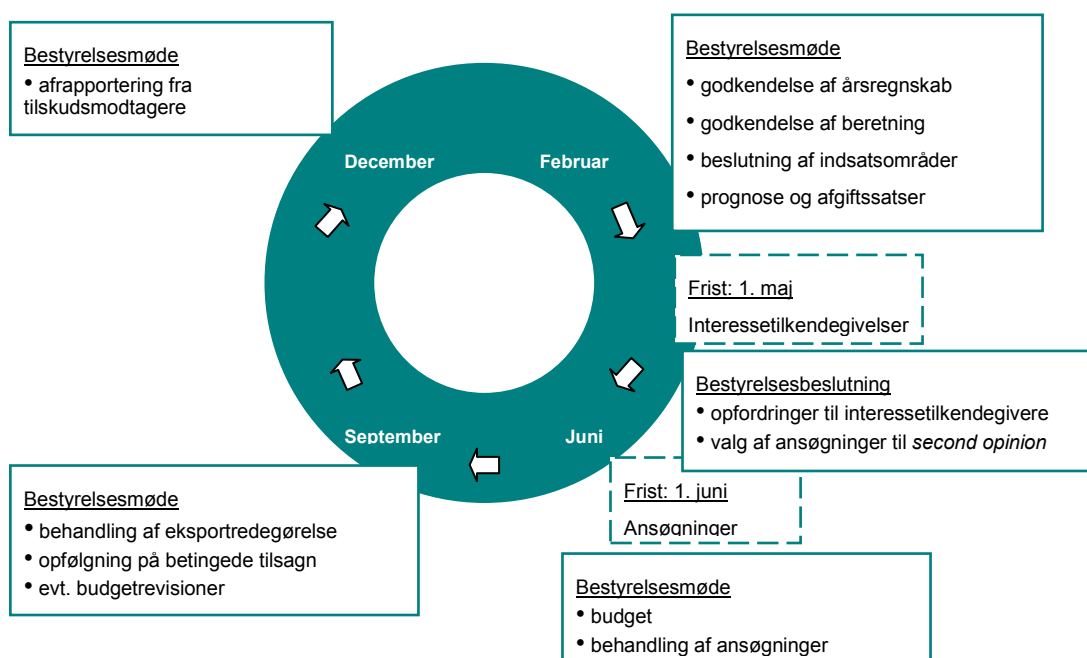
- Fondene er juridisk kategoriseret som "særlige forvaltningsmyndigheder", hvilket betyder at fondsadministrationen foruden regelsættet for fondene (bl.a. administrationsbekendtgørelsen nr. 762 af 10. juli 2008) er underlagt den generelle offentligretlige regulering, hvilket vil sige forvaltningsloven, offentlighedsloven, lov om behandling af personoplysninger og ligestillingsloven.

Fondene er under tilsyn af FødevarerErhverv.

Rigsrevisionen fører tilsyn med FødevarerErhvervs udførelse af tilsynet.

- Alle promille- og produktionsafgiftsfonde har et årshjul for sit arbejde. Svineafgiftsfondens årshjul blev gennemgået for udvalget, og plancherne er her vedlagt som bilag.

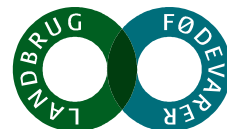
Da hver fond har egen bestyrelse, der indenfor administrationsbekendtgørelsens rammer konkret beslutter fondens procedurer, er der en vis varians. Men givet, at regelgrundlaget for administrationen er ens, og at administrationen selvfølgelig præsenterer bestyrelserne for *best practice* fra andre fonde, så er det retvisende at se Svineafgiftsfondens årshjul som en "model":

- Årshjulet - klokken 01.

"Godkendelse af årsregnskab og beretning"

- Fondsadministrationen udarbejder årsregnskab på baggrund af støtte-modtagernes tilskudsregnskaber, der er underlagt finansiell og forvaltningsmæssig revision. Det samlede fondsregnskab revideres ligeledes af fondens revisor. Regnskabet for fonden og regnskaberne for fondens tilskudsmodtagere må ikke revideres af samme person.
- Herudover indsender støttemodtagerne information om de gennemførte aktiviteter. Administrationen samler dette til en beretning for fonden.
- Administrationen og revisor gennemgår på et bestyrelsesmøde regnskabet, og bestyrelsen kan stille opklarende spørgsmål. Når regnskabet er godkendt indsendes det til FødevarerErhverv, der efter godkendelse oversender til Rigsrevisionen.

- Af administrationsbekendtgørelsen fremgår, at der skal indhentes accept fra FødevarerErhverv, hvis de samlede udgifter under et formål (f.eks. forskning og forsøg) ønskes øget med mere end 20%. I f.eks. Svineafgiftsfonden svarer dette til, at der skal indhentes accept ved ændringer over 2 mio. kr.

Alle fondsbestyrelser respekterer selvfølgelig reglerne i administrationsbekendtgørelsen.

En enkelt bestyrelse, Svineafgiftsfonden, har i et forsøgsår bestemt en væsentlig lavere grænse for, hvornår støttemodtagere skal indhente accept, nemlig 20% på enkeltprojektniveau. Dette svarer til, at der skal indhentes accept ved ændringer over 200 tkr. Politiken er altså 10 gange strammere end den, der er fastlagt fra tilsynsmyndigheden.

Politiken har berørt 14% af tilskudsbevillingerne. Hvis man ikke havde valgt at vedtage meget strammere regler, så ville ikke et eneste projekt have været berørt af tilskudspolitikken.

På kommende bestyrelsesmøde skal derfor drøfte, om det ikke er mere fornuftigt at have en politik der kun er f.eks. 5 gange strammere end den af tilsynsmyndighederne skitserede.

Samme effekt ville opnås, hvis man havde større projektbevillinger, men det ønsker man ikke. Modsat f.eks. de statslige forskningsråd, så er ansøgninger til afgiftsfonde nemlig delt op i relativt små projekter.

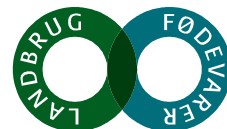
Dette har været praksis, så landmændene i fondsbestyrelserne, der ude i baglandet forventes præcist at kunne forklare, hvad pengene går til, får tilstrækkelig detaljeret information.

Når økonomien i et projekt typisk er 1 mio. kr., så skal der mindre til før en ændring opgjort som procent når grænsen, end i de statslige projektbevillinger, hvor et projekter typisk er på 15 mio. kr.

Videre ville samme effekt opnås, hvis fondsbestyrelserne var mindre ambitiøse og udviklingsorienteret end i dag, hvor der prioriteres mange projekter med stor forskningshøjde, uanset at økonomien i sådanne projekter, der typisk foregår "ude i marken", hvor mange elementer kan spille ind, økonomisk er sværere at budgettere præcist end mindre ambitiøse skrivebordsprojekter. Dette ønsker man heller ikke.

"Beslutning af indsatsområder"

- Fondsbestyrelserne beslutter, hvilke indsatsområder, der skal prioriteres for kommende år, og kommunikerer dette via hjemmesiderne - og i flere fonde også direkte - til potentielle tilskudsmodtagere. Ansøgningsfrister og skabeloner findes ligeledes nemt tilgængelige på hjemmesiderne.

- Årshjulet - klokken 04

"Second opinion"

- Fondsbestyrelsen udvælger ansøgninger, der skal gå til second opinion hos andre eksperter end administrationen og fondsbestyrelsen selv. Fondsbestyrelsen udpeger typisk projekter, der enten findes tvivlsomme, eller som har et stort budget.

I Svineafgiftsfonden anvendes for overskuelighedens skyld til second opinion samme skema uanset hvilken type aktivitet, der bedømmes, og uanset hvad formålet med aktiviteten er.

- Årshjulet - klokken 05

"Behandling af ansøgninger"

- Fondsbestyrelsen har ansøgningsrunde en gang årligt.

Det er forskelle på, hvordan ansøgningsrunden konkret afvikles, men fælles for alle fonde er, at alle ansøgere behandles både formelt og reelt lige og i respekt for såvel speciallovgivningen som forvaltningsloven.

For at sikre den reelle ligebehandling står administrationen til rådighed for vejledning, ligesom flere fonde har åbnet for indsendelse af interesselikendegivelser forud for ansøgningsrunden, så ansøger har mulighed for at få bestyrelsens eventuelle kommentarer forud for fremsendelse af endelig ansøgning.

Enkelte fonde har et fagligt forberedende udvalg, hvor en bred kreds af interessenter drøfter de modtagne ansøgninger.

Partshøringsforpligtelsen varetages på forskellig vis. I Svineafgiftsfonden inviteres alle støttemodtagere til foretræde for Fonden.

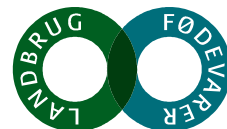
Umiddelbart efter bestyrelsesmødet meddeles tilsagn, begrundet betinget tilsagn eller begrundet afslag til ansøgerne, og der oplyses om, at der er mulighed for at klage til FødevarerErhverv over afgørelsen.

- Årshjulet - klokken 07

- Fondsbestyrelsen følger op på bevillingerne, og drøfter ud fra den såkaldte eksportreddegørelse størrelsen på afgifterne, der opkræves hos producenterne.

- Årshjulet - klokken 11

- Tilskudsmodtagerne fremlægger projektræsultater for fondsbestyrelsen.

III. Administrationsomkostninger - nu og hvis L144 vedtages

- *I dag: Brancheorganisationerne betaler administrationsomkostningerne.*
Udgifterne til fondsadministrationen kan ikke jf. § 7 i landbrugsstøtteleven nr. 445 af 23. april 2010 og jf. § 3 stk. 2 i administrationsbekendtgørelsen nr. 762 af 10. juli 2008 dækkes af fondsmidlerne.

I fondsregnskaberne skal fondsadministration fremgå som en udgift. Udgiftsposten er i alle tilfælde dækket af en tilsvarende indtægtspost "tilskud til fonds-administration" betalt af de brancheorganisationer, der administrerer fondene. Betalingen kan ikke ske med modtagne fondsmidler.

Samlet set er brancheorganisationernes private omkostning ved administration af promille- og produktionsafgiftsfondene omkring 8 mio. kr. I dag anvendes altså ingen fondsmidler på administration, og hele provenuet fra produktionsafgifter og promillemidler bliver anvendt til projektaktivitet.

- *Fremadrettet hvis L144 vedtages.*
Realiseres forslaget om at etablere selvstændige sekretariater, så fragår der betydelige midler fra den projektaktivitet, der skal sikre fødevareklyngens fortsatte førerposition og internationale konkurrencekraft.

Konservativt vurderet vil administrationsomkostningen løbe op i mindst 25 mio. kr.

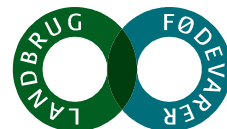
I et selvstændigt sekretariat skal medarbejderne udover tid på selve fonds-administrationen skulle bruge store ressourcer for at holde sig fagligt opdateret og vedligeholde et stort nationalt og internationalt netværk, så potentielle ansøgere og bestyrelse kan få en vejledning og betjening, der blot tilnærmelsesvis er på niveau med i dag.

I det omfang, at det ikke lykkes de selvstændige sekretariater at holde sig opdateret, så vil ansøgerne fra f.eks. universiteter, teknologiske institutter mfl., skulle bruge ressourcer på selv at opsøge viden og kontakter.

Såfremt administration i et selvstændigt sekretariat viser sig ikke at fungere, så kan bestyrelsen, - der i baglandet hos producenterne holdes ansvarlig for midlerne anvendelse - se sig nødtvunget til at indstille fonden nedlagt, uanset den store skade dette vil få for landbrug og samfund.

IV. Bevillinger til brancheorganisationerne

- Brancheorganisationerne modtager ikke fondsstøtte til organisationspolitisk arbejde. Udgifter til dette samt til fondsadministrationen og foreningsdrift afholdes udelukkende af foreningens medlemmer.

Fondsbevillingerne til brancheorganisationer er på samme vis som til alle øvrige støttemodtagere øremærket til finansiering af konkrete faglige projekter - enten fuldt ud i eget regi eller som oftest som et samarbejdsprojekt mellem flere aktører.

Når f.eks. Kødbranchens Fællesråd - der kun har 1 medarbejder - modtager midler fra Kvægafgiftsfonden, så er midlerne som angivet i ansøgningerne således blevet anvendt til køb af faglig projektaktivitet, bl.a. i Danish Meat Association (DMA) og i Dansk Kvæg. Projektaktiviteten har bl.a. omfattet fødevareresikkerhed, dyrevelfærd, statistik samt rådgivning om indtransport, opstaldning og slagtning